

N:r 17014. Fotogenglödampa. O. Grönbladh, Stockholm. Från den 21 mars 1903. (D. n:r 826/1903.)

N:r 17015. Sopskyffel. M. S. F. Petersen, Hamburg, Tyskland. Från den 8 juli 1903. (D. n:r 1339/1903.)

N:r 17016. Anordning vid axiala multipelångturbiner. Aktiebolaget de Lavals Angturbin, Jerla, Stockholm. Från den 28 juli 1899. (D. n:r 1313/1899.)

N:r 17017. Måtsats för precisionsmätning. C. E. Johansson, Eskilstuna. Från den 2 maj 1901. (D. n:r 824/1901.)

N:r 17018. Åkdonstaxameter för väg- och tidkörning. Internationale Taxameter-Gesellschaft m. b. H., Berlin, Tyskland. Från den 30 december 1902. (D. n:r 2362/1902.)

N:r 17019. Skofvelanordning för radiala ång- eller gasturbinhjul. T. G. E. Lindmark, Björklagen, Långholmen, Stockholm. Från den 3 april 1903. (D. n:r 629/1903.)

N:r 17020. Vattenreningsapparat. C. L. Kennicott, Chicago, Ill., Nordamerikas Förenta Stater. Från den 8 augusti 1903. (D. n:r 1514/1903.)

N:r 17021. Apparat för magasinering och tillgodogörande af öfverflödsenergi. J. A. Borch och C. G. Borch, Karlstad. Från den 30 april 1902. (D. n:r 819/1902.)

N:r 17022. Hjälpapparat för symaskiner för tygets förändring i och ur nålens rörelsebana. W. E. Richards, London, England. Från den 18 januari 1902. (D. n:r 99/1902.)

Patentbrev kunna hos Kungl. Patent- och Registreringsverkets registrator utbekommas mot erläggande af föreskrifven stämpelafgift tio kronor.

De till patenten hörande beskrifningar och ritningar hållas till salu hos Kungl. Patent- och Registreringsverket och Svensk Författningssamlings expedition i Stockholm samt kunna omedelbart därifrån eller genom bokhandlarne i riket rekvideras, hvarvid patentets registernummer alltid tydligt bör angivas. Priset är bestämdt till 50 öre för hvarje patentbeskrifning.

SÖKTA PATENT.

Ansökningar om patent å nedan omnämnda uppfinningar hafva till Patentmyndigheten inkommit och äro i diariet för patentansökningar antecknade under det vid hvarje särskild uppfinning angifna nummer:

N:r 142/1903. Knapp för fästande af krage och halsduk i nacken. F. Frankel, Stockholm, och F. G. Lindgren, Hagalund. Från den 20 april 1903.

N:r 1811/1903. Justeringsanordning vid ritsverktyg. H. Ansell, Sandviken. Från den 25 augusti 1903.

N:r 2002/1903. Apparat för rengöring af flaskor. A. A. sen Pindstoft, Fredriksberg, Danmark. Från den 7 november 1903.

N:r 129/1904. Fingertuta. J. Hansén, Drejö vid Sveudborg, Danmark. Från den 25 januari 1904.

N:r 2145/1903. Anordningar vid tändsticksmaskiner. M. S. Abbott, New Haven, Nordamerikas Förenta Stater. Från den 10 december 1901.

N:r 793/1902. Sätt och anordningar för att samtidigt aflägsna vatten ur torf och andra ämnen och forma massan. N. K. H. Ekelund, Jönköping. Från den 28 april 1902.

N:r 11/1903. Pressanordning. T. A. Edison, Llewellyn Park, Orange, County of Essex, New Jersey, Nordamerikas Förenta Stater. Från den 5 januari 1903.

N:r 370/1903. Anordningar vid billar till radsäningsmaskiner. E. O. M. Hellhoff, Gefle. Från den 28 februari 1903.

N:r 371/1903. Anordningar vid radsäningsmaskiner. E. O. M. Hellhoff, Gefle. Från den 28 februari 1903.

N:r 653/1903. Press för pressning af lera eller dylikt. A. Drescher, Wittstock, Brandenburg, Tyskland. Från den 11 april 1903.

N:r 1011/1903. Profilsåg för sten. H. Palm, Stockholm. Från den 26 maj 1903.

N:r 1821/1903. Anordning för paraffinering af tändstickor. Firman Badische Maschinenfabrik & Eisengießerei vormals G. Sebold und Sebold & Neff, Durlach, Tyskland. Från den 29 september 1903.

N:r 1838/1903. Konstgjordt agn. C. Sund, Kristiania, Norge. Från den 6 oktober 1903.

N:r 2030/1903. Förfarande vid utvinning af sockersaft. O. Friedrich, Braunsweig, Tyskland. Från den 2 november 1903.

N:r 2247/1903. Anordning vid maskiner för kemisk behandling, betning, blekning, färgning och så vidare af väfnader. C. L. Rothwell-Jacksod och E. W. Hunt, Bolton, Lancaster, England. Från den 17 december 1903.

N:r 423/1902. Maskin för tillverkning af mosaikplattor af träklotsar eller dylikt. G. Dietrich och W. Dietrich, Schwarzach, Voralberg, Schweiz. Från den 6 mars 1902.

N:r 850/1902. Anordning vid undervattensbåtar och liknande fartyg. Electric Boat Company, Manhattan, New York, Nordamerikas Förenta Stater. Från den 8 april 1902.

N:r 1280/1902. Verktyg för åtdragning och hopfästning af banden å laggkärl. F. Alexe, London, England. Från den 17 juli 1902.

N:r 1183/1902. Turbinfläkt. A. C. E. Rateau, Paris, Frankrike. Från den 11 december 1902.

N:r 352/1903. Sko. E. Boberg, Stockholm, och T. F. G. Weinberg, Glafva. Från den 25 februari 1903.

N:r 1163/1903. Indikatoranordning för undervattensbåtar o. d. Electric Boat Company, Manhattan, New York, Nordamerikas Förenta Stater. Från den 6 augusti 1901.

N:r 1620/1903. Styrningsmekanism för fartyg. Electric Boat Company, New York, N. Y., Nordamerikas Förenta Stater. Från den 26 augusti 1903.

N:r 1621/1903. Anordningar vid med horisontala styrfenor försedda båtar. Electric Boat Company, New York, Nordamerikas Förenta Stater. Från den 26 augusti 1903.

N:r 1622/1903. Anordningar vid utskjutningsröret hos torpedbåtar. Electric Boat Company, New York, N. Y., Nordamerikas Förenta Stater. Från den 26 augusti 1903.

N:r 1948/1903. Borstborr och stoppmaskin. C. Grüneberg, Pozsony, Ungern. Från den 31 oktober 1903.

N:r 429/1902. Sätt att likformigt impregnera trä. O. Heise, Berlin, Tyskland. Från den 10 mars 1903.

N:r 101/1902. Acetylenapparat. O. Moutaigne, Stockholm. Från den 20 januari 1902.

N:r 1207/1902. Anordning vid elektriska ackumulatörer. C. de Sedneff, Paris, Frankrike. Från den 18 juli 1902.

N:r 1257/1903. Anordningar för att åstadkomma växelströmmar med högt svängningstal. V. Poulsen, Frederiksberg, Danmark. Från den 2 juli 1903.

N:r 1423/1903. Metallpapper äfvensom sätt att framställa sådant papper. Süddeutsche Patentmetallpapier-Fabrik Aktiengesellschaft, Fürth, Tyskland. Från den 23 juli 1903.

N:r 2202/1903. Repulsionsmotor med ljustplindning. Elektrizitäts-Actien-Gesellschaft, vorm. W. Lahmeyer & Co., Frankfurt a/Main, Tyskland. Från den 5 december 1903.

N:r 1469/1902. Anordning vid explosionsmotorer. Halldin & Co., Örebro. Från den 20 september 1902.

N:r 2130/1902. Aluminiumlegeringar. J. Landin, Stockholm. Från den 3 december 1902.

N:r 179/1903. Anordningar vid tröghetsregulatorer för explosionsmotorer. Lysekils Mekaniska Verkstad, Lysekil. Från den 28 januari 1903.

N:r 903/1903. Automatisk elektrisk svetsningsmaskin för kedjelänkar. Aktiebolaget Union, Biel, Schweiz. Från den 22 maj 1903.

N:r 1285/1903. Fil. L. Berger, Lausanne, Schweiz. Från den 1 juli 1903.

N:r 1727/1903. Kombineradt stång- och tränbetsel. K. J. Melleby, Kristiania, Norge. Från den 14 september 1903.

N:r 2390/1903. Beslag för låsning medelst hängslås. O. W. Dahlborg, Ljungby. Från den 24 december 1903.

N:r 64/1903. Anordning vid elektrolytiska apparater. P. Garuti, Rom, Italien. Från den 13 januari 1903.

N:r 1127/1903. Mjölkuingsapparat. A. Gillies, Terang, Victoria, Australien. Från den 11 juni 1903.

N:r 1524/1903. Sätt och apparat för lösande af gaser i vätskor. F. Kaltenecker, Brixen, Tyrolen, och N. L. von Liburnau, Weidlingau, Nedre Österrike. Från den 10 augusti 1903.

N:r 1554/1903. Sätt att framställa linoleum eller dylikt. Bremer Linoleumwerke-Delmenhorst, Delmenhorst, Tyskland. Från den 14 augusti 1903.

N:r 2411/1903. Preparat för utrotande af ohyra. O. P. Bergfors, Hernösand. Från den 29 december 1903.

N:r 125/1904. Förfarande vid framställning af klorater och perklorater. P. Corbin, Chedde, Frankrike. Från den 25 januari 1904.

N:r 205/1904. Sätt att hindra sönderdelning af elektroder. G. J. Atkins, Tottenham, Middlesex, England. Från den 4 februari 1904.

Under två månader från den 12 Mars står det en hvar öppet att till Kungl. Patent- och Registreringsverket ingifva eller i betaldt bref insända skriftliga invändningar (i två exemplar) mot ofvan berörda ansökningar; och hållas ansökningshandlingarna under nämnda tid hvarje sökningsdag emellan kl. 11 f. m. och kl. 3 e. m. i Kungl. Patent- och Registreringsverkets föreläsningssal tillgängliga för enhvar, som önskar däråf taga kännedom.

* N:r 1310/1903—205/1904 från den 19 Mars.

TEKNISK TIDSKRIFT

TRETTIOFJÄRDE ÅRGÅNGEN

ALLMÄNNA AFDELNINGEN

T. f. Redaktör: NILS KJELLBERG.

REDAKTIONSTID: 1/2, 10—1/2, 4.

Stockholm 1904.

Centraltryckeriet.

N° 14

Allmänna Afdelningen utkommer hvarje lördag. Meddelanden rörande Afdelningen sändas till Ingeniör NILS KJELLBERG, Stockholm, Sv. Teknologföreningen (A. T. 60 95, R. T. 72 93).

2 APRIL

Annonspris: 1 kr. pr centimeter spalthöjd å omslagets yttresidor och 70 öre å öfriga sidor.

1904

INNEHÅLL: Sammankomster; Svenska Teknologföreningens katalog; Svenska Teknologföreningens allmänna möte den 28 Mars 1904; Bidrag till frågan om ordnandet af området kring Karl Johans torg i Stockholm; Värmländska Bergsmannaföreningen; Svenska Teknologföreningen; Metallnoteringar; Tidskriftsöfversikt; Lediga platser; Entreprenader; Leveranser; Patenter.

I anseende till mellankommet hinder uppskjutes utgifvandet af fjärde häftet af Afdelningen för Arkitektur och Dekor. Konst en vecka.

och så formulerade, att de eventuellt kunna direkt införas i stadstexten.

FÖRSTA SEKTIONEN sammanträdde lördagen den 9 April kl. 1/2 9 e. m. — Meddelande. — Fjärde föredraget om nykterhets-saken af Prof. C. Wallis.

SVENSKA TEKNOLOGFÖRENINGENS KATALOG 1904

är under utarbetande. Hrr ledamöter, som önska ändringar i densamma, behagade snarast insända sina uppgifter. Hrr ledamöter i landsorten erinras om, att verkställd postprenumeration å Teknisk Tidskrift skall, för att gälla som årsafgift, verifieras genom insändande i vanligt bref af prenumerationskvittot, då kvitto å årsafgiften erhålles.

SVENSKA TEKNOLOGFÖRENINGENS ALLMÄNNA MÖTE DEN 28 MARS 1904.

Svenska Teknologföreningen sammanträdde måndagen den 28 Mars till allmänt möte å Föreningens lokal.

Mötet öppnades af Styrelsens vice ordförande, direktör Th. Örtenblad, hvarefter till ordförande att leda aftonens förhandlingar utsågs direktör F. W. Pegelow.

Programmet för aftonen upptog:

1. Styrelsens och revisorernas berättelse för år 1903.
2. Förslag till utarbetande af ett sak- och namnregister till Teknisk Tidskrift.
3. »Sjömilitära och tekniska meddelanden, särskildt i anslutning till det Ostasiatiska kriget», föredrag med skioptikonbilder af Kapten E. Hägg.

Af sekreteraren föredrogs följande

Styrelseberättelse.

Till Svenska Teknologföreningen.

Svenska Teknologföreningens Styrelse får härmed afgifva berättelse öfver förvaltningen af Föreningens angelägenheter under år 1903.

Under nämnda år hafva i Föreningen inträdt 69 nya ledamöter, af hvilka 54 i Första och 14 i Andra Sektionen. Under året har Föreningen, så vidt känt, genom döden förlorat följande ledamöter: ingeniör O. F. Magnusson, ingeniör C. Ljungbergh, öfverdirektör F. A. Alm-

Afd. för Mekanik.....	9
» » Elektroteknik	10
» » Husbyggnadskonst	19
» » Väg- och Vattenbyggnadskonst	10
» » Kemi och Bergsvetenskap	9
» » Teknisk Undervisning	6

Summa 63

Under år 1903 hafva flere frågor af vikt och betydelse såväl för Föreningen som för landet i dess helhet varit föremål för behandling och afgörande inom Föreningen.

De båda samhörande frågorna om åtgärder för att åt de tekniska yrkena och deras idkare bereda tillfälle att på ett mera direkt sätt utöfva inflytande på statsmakternas öfverläggningar och beslut rörande dessa yrken och om åtgärder för inrättandet af en industririksdag med uppgift att i tekniska frågor samarbeta med den politiska riksdagen öfverlämnades år 1902 af Andra Sektionen, till hvilken frågorna af Styrelsen remitterats, åt en kommitte, som under benämning »kommittén för en teknisk centralmyndighet» äfven under 1903 fortsatt densamma anförtrödt uppdrag.

Frågan om åtgärder för ökad användande af svenska industrialster och svensk arbetskraft, hvars utredande likaledes under år 1902 af Andra Sektionen anförtröddes åt en kommitte, »Svenska Teknologföreningens industrikommitte», har under 1903 varit föremål för en mångsidig behandling. Kommittén har hänvänt sig till samtliga tekniska föreningar i landet med anhållan om deras uttalande i frågan. Från en del af dessa hafva svar redan ingått, och resterande kunna, enligt hvad från kommittén meddelats, inom den närmaste tiden väntas.

Vid Föreningens allmänna möte den 28 Nov. 1902 meddelades ett af ingenjör G. Holmberger i Styrelsen väckt förslag att i och för underhåll, ordnande och tillökning af Föreningens bibliotek ett anslag af 2,000 kronor, i stället för 1,000 Kr. för år 1902, måtte upptagas i Föreningens budget för år 1903. Med behjärtande af det behof som inom Föreningen förefunnes, att denna viktiga häfstång för fyllande af Föreningens uppgift blefve i mån af tillgångar väl tillgodosedd, föreslog Styrelsen, att utom budgeten, hvari för ändamålet för året uppförts ett anslag af 1,200 kr., skulle i och för ordnande och katalogiserande af biblioteket anvisas det belopp af c:a 800 kronor, som utgjorde den så kallade Sandellska fondens under årens lopp upplupna räntemedel, hvarvid eventuellt öfverblifvande af dessa penningar äfven skulle få användas för nyanskaffning af tidskrifter och böcker. Detta Styrelsens förslag blef äfven af Föreningen godkändt. Styrelsen har under året inhämtat respektive afdelningars förslag å de tekniska tidskrifter inom respektive fack, som afdelningarne funnit för Föreningens bibliotek lämpliga, och åt ingenjör Holmberger öfverlämnat att i öfverensstämmelse med af honom uppgjord plan verkställa bibliotekets ordnande och katalogiserande. Detta arbete utfördes under sommarens lopp, och öfverlämnades af ingenjör Holmberger i September månad, såsom det färdiga resultatet af ordningsarbetet, dels en katalog in folio med systematisk och alfabetisk uppställning, dels en s. k. lappkatalog, upptagande c:a 1,500 bokband och 3,500 tidskriftsband. Resterande af den Sandellska fondens räntemedel, sedan kostnaderna för ordnande och katalogiserande bestridits, hafva användts till komplettering af förut befintliga defekter hos biblioteket. Från afdelningarne infordrade förslag till lämpliga tidskrifter gingo ut på en totalkostnad för nyanskaffning af c:a 950 kronor; häraf hafva för nyanskaffning under innevarande år, utöfver redan genom prenumeration föreliggande, 300 kronor kunnat i 1904 års biblioteksanslag inrymmas.

Under sistlidet år har i vårt grannland Danmarks hufvudstad under stor tillslutning från de nordiska länderna hållits en Nordisk Teknisk-Hygienisk kongress, i

hvars arbeten Svenska Teknologföreningen kraftigt medverkat. Kongressen, som är att anse såsom en fortsättning af den serie nordiskt internationella tekniska möten, som inleddes med teknikermötet i Stockholm 1897 och naturforskaremötet sammastädes 1898, omfattade alla områden af vår tids tekniska vetenskap, och var Föreningen i samtliga dess tekniska sektioner representerad såväl inom bestyrelsen som genom föredragshållare öfver å programmet uppförda viktigare tekniska frågor.

Sistlidne höst har Kungl. Kommerskollegium begärt Svenska Teknologföreningens yttrande öfver i vattenfallskommitténs betänkande framställt förslag om inrättande af ett centralorgan för utredning af frågor rörande utarrendering af statens vattenfall. Förslaget har af Styrelsen remitterats till Föreningens Andra Sektion, som å sin sida öfverlämnat ärendets utredning åt en kommitte af fackmän, hvilken i början af innevarande år till Sektionen ingifvit sitt betänkande.

Kungl. Kommerskollegium har likaledes under sistlidne höst till Svenska Teknologföreningen öfverlämnat en remissakt innehållande särskilda af Stockholms nya Maskinistförening och Gäfle Maskinistförening gjorda framställningar om beredande af elevplatser för landtmaskinister vid navigationsskolorna, för att bereda Föreningen tillfälle att afgifva yttrande i ärendet. Styrelsen har till Afdelningen för Mekanik öfverlämnat Kollegii remissakt med anhållan om dess uttalande, hvilket senare dock icke under året hunnit af Afdelningen afgifvas.

Frågan om beredande af tillfälle för praktiska studier för eleverna vid Tekniska Högskolan, som på initiativ af Första Sektionen upptogs inom Andra Sektionen vid dess marssammanträde 1901, har under sistlidet år varit föremål för fortsatt utredning. Den kommitte, åt hvilken frågans behandling af Andra Sektionen öfverlämnats, har under loppet af åren 1901 och 1902 bland annat inhämtat statistiska uppgifter om antalet arbetare inom olika industrigrenar äfvensom om antalet elever vid landets tekniska läroverk samt hänvänt sig till Sveriges tekniska myndigheter och industriidkare med förfrågan, huruvida och i hvad mån desamma skulle vara hågade att inom respektive verk inrätta volontärsplatser för det åsyftade ändamålet. Under sistlidet år ha och de väntade svaren å kommitténs frågor ingått. Från Tekniska Högskolans Elevkår har under året inlämnats ett äfvenledes till kommittén remitteradt förslag, att praktikförmedling för eleverna måtte ske genom kårens försorg medelst en Elevkårens praktikbyrå, hvars verksamhet borde granskas och öfvervakas af erfaren person. Kommittén har under sistlidet år i det närmaste slutfört sitt arbete, men ej förr än under innevarande kunnat för Andra Sektionen framlägga arbetets resultat.

Den af Andra Sektionen år 1901 tillsatta kommittén för utarbetande af bestämmelser angående elektriska hissar öfverlämnade i början af sistlidet år till Sektionen resultatet af sitt arbete: »Förslag till Svensk Hissförordning», hvilket af Sektionen därpå remitterades till Föreningens respektive afdelningar i och för bepröfvande. Afdelningarne utarbetade å sin sida, genom härför tillsatta kommitterade, sina respektive utlåtanden öfver hisskommitténs förslag, hvilka i början af innevarande år framlades inför Sektionen. Sektionen öfverlämnade då afdelningarnes utlåtanden till sin kommitte med uppdrag att däröfver yttra sig.

Den år 1901 inom Andra Sektionen utsedda stadge-

kommittén har under året framlagt sitt förslag till ändring af Föreningens stadgar. Förslaget har af såväl Första som Andra Sektionen underkastats en ingående granskning. Första Sektionen har härvid särskildt behandlat frågan om sambandet mellan Svenska Teknologföreningen och Tekniska Högskolans Elevkår och i denna sak principiellt beslutit, att Första Sektionen må uppgå i Elevkåren, samt utsett delegerade för att jämte delegerade för Elevkåren med Andra Sektionens stadgekommitté underhandla om formen härför. Andra Sektionen har återremitterat förslaget till sin stadgekommitté, på det att denna måtte på grundvalen af Sektionens principuttalanden i förslaget göra erforderliga ändringar samt med Elevkårens och Första Sektionens delegerade föra ofvannämnda underhandlingar.

Frågan om Teknisk Tidskrifts organisation och planen för dess utgiftning, som upptogs vid Föreningens allmänna höstmöte 1901, har likaledes varit föremål för fortsatt behandling. Vid årets ingång förelägo tvenne förslag: det ena, utarbetadt af den i början af år 1902 af Styrelsen tillsatta redaktionskommittén, i hvilket en utveckling af särskildt Tidskriftens allmänna afdelning på grundvalen af det den 29 Nov. 1892 fastställda programmet föreslås, men därjämte beträffande hufvudredigeringen alldes nya principer inryckts, det andra framlagdt af ingenjör Decker och gående ut på indragning af allmänna afdelningens hufvud innehåll till fördel för öfriga afdelningar samt dessas utkommande äfven under sommarmånaderna. Dessa båda förslag underkastades i Mars sistlidet år en principdebatt i Andra Sektionen, som resulterade uti att Sektionen anslöt sig till det af redaktionskommittén framlagda förslaget och uppdrog åt Styrelsen att principiellt i anslutning till detsamma utarbeta och till Sektionen inkomma med ett detaljeradt förslag till plan för Tidskriftens redigering. Sedan Styrelsen å sin sida likaledes i princip godkänt redaktionskommitténs förslag, tillsatte Styrelsen en ny kommitte med uppdrag att inkomma med preliminärt förslag till budget för Tidskriftens redigering på den sålunda principiellt gillade grunden, hvilken kommitte för närvarande har ärendet under behandling. I sammanhang härmed torde böra nämnas, att under året anmälan gjorts till Kungl. Postverket om en särskild postupplaga af Tidskriftens afdelning för Arkitektur och Dekorativ Konst, afsedd att distribueras från och med ingången af innevarande år, i syfte att därigenom underlätta prenumeration å ensamt denna afdelning af Tidskriften och därmed befördra densammes spridning bland den intresserade allmänheten.

Då Föreningens s. k. Polhemsfond åter stigit till det belopp, att en ny täflan om pris för förtjänstfulla originalafhandlingar i tekniska ämnen kunnat ifrågasättas, har styrelsen under det gångna året genom annonser i allmänna tidningar och i Teknisk Tidskrift inbjudit inom och utom föreningen stående personer till täflan om nämnda pris i öfverensstämmelse med fondens ändamål.

Med anledning af den världsutställning, som är afsedd att hållas i St. Louis instundande sommar, har styrelsen på initiativ af Andra Sektionen under sistlidet år ingått till Kungl. Maj:t med en underdånig anhållan om proposition till Riksdagen om beviljande af ett statsanslag af 50 000 kr. till reseunderstöd åt teoretiskt och praktiskt bildade teknici i och för besök vid världsutställningen. För att för Föreningens medlemmar underlätta studier och erfarenheters samlande vid nämnda utställning har styrelsen dessutom satt sig i förbindelse med de skandinaviska

ingenjörsklubbarne och föreningarne i Förenta Staterna, med anhållan att medlemmar af Svenska Teknologföreningen, som hos dem anmäla sig, försedda med legitimationskort från Föreningen, måtte blifva understödda med råd och anvisningar i och för besök och studier vid utställningen, hvilken anhållan ock de amerikanska föreningarne beredvilligt tillmötesgått.

Under innevarande år sammanträder i Madrid en internationell arkitektkongress. Styrelsen har med anledning häraf, på förslag af Afdelningen för Husbyggnadskonst, hos Kungl. Maj:t gjort framställning om utsändande af tvenne sakkunnige personer med uppdrag att vid kongressen representera Sverige, hvilken anhållan äfven af Kungl. Maj:t bifallits, samt anmält Svenska Teknologföreningen såsom »membre donateur» vid samma kongress.

Bland viktigare tekniska frågor, som under året behandlats inom Föreningen, synes ytterligare böra nämnas följande.

Afdelningen för Husbyggnadskonst har på anmodan af Stockholms stads drätselnämnd genom Föreningens styrelse afgifvit förslag till ordnande af pristäflan i och för nytt rådhus å kvarteret Eldkvarnen samt utsett en prisdomare jämte suppleant i prisnämnden för bedömandet af härtill inkomna täflingsförslag. Den hufvudsakligast under år 1902 behandlade frågan angående lämpligheten af en föreslagen stålbro i tre spann öfver stora Norrström har resulterat i en skrivelse till Kungl. Maj:t för att event. bereda möjlighet för brospannens utförande af sten, ehuru Afdelningens bemödande härutinnan ej krönts med framgång. Från »Société Centrale d'Architecture de Belgique» har begärts upplysningar angående lagar och förordningar för byggnaders uppförande samt inspektion därvid, och från »The American Institute of Architects» i Washington har framställts en serie frågor rörande arkitektarbetet vid statens byggnadsföretag, hvilka frågor af Afdelningen besvarats. Under fortsatt behandling inom Afdelningen äro, bland annat, frågan om revision af Stockholms stadsplan, särskildt med afseende på möjligheten att erhålla lämpliga tomter för monumentalbyggnader och att för detta ändamål anordna offentliga täflingar, frågan om stadsarkitekternas ställning, samt framställning från Sveriges Tegelmästareförening om normaltegets allmänna antagande.

Inom *Afdelningen för Mekanik* har bland annat den år 1901 tillsatta kommittén för uppgörande af förslag till normer för driftförsök med ångpannor och ångmaskiner under året avslutat sitt arbete. Förslaget har äfven af afdelningen behandlats, men är ännu ej slutfördt.

Afdelningen för Elektroteknik har under sistlidet år bland annat diskuterat frågan om åtgärder för ernående af en snabbare behandling af koncessionsansökningar för elektriska anläggningar. Diskussionen resulterade i en skrivelse till statsrådet Hj. Westring, hvari betonades de önskemål som vid ifrågavarande sak mest gjort sig gällande. Med anledning af denna framställning har statsrådet sedermera vidtagit flera åtgärder gående i den riktning som i Afdelningens skrivelse angifvits, hvarigenom koncessionsförfarandet för elektriska anläggningar blifvit förenkladt. Inom Afdelningen har dessutom såväl »nomenklaturkommittén» som den under året tillsatta kommittén för utarbetande af förslag till normer för profning af elektriska maskiner och apparater fortsatt sina arbeten, ehuru desamma ej hunnit under året avslutas.

Föreningens ekonomiska ställning år 1903.

Tillgångar				Skulder			
den 1 Januari		den 31 December		den 1 Januari		den 31 December	
736 40		778 06		31 813 82		33 566 37	
36 804 18		44 466 12		2 900 --		3 500 --	
20 000 --	57 540 58	20 000 --	65 244 18	5 020 09		5 177 59	
6 400 --		8 100 --		2 800 25		2 249 90	
2 500 --	8 900 --	2 500 --	10 600 --	5 054 33		4 188 48	
1 766 61		1 286 52		11 488 81	59 085 81	11 951 92	60 634 26
1 476 72	3 243 33	2 008 56	3 295 08		1 174 26		5 282 48
	4 846 26		4 030 98		14 270 10		17 253 50
S:a Kr. 74 530 17		S:a Kr. 83 170 24		S:a Kr. 74 530 17		S:a Kr. 83 170 24	

Föreningens inkomster och utgifter år 1903.

Inkomster.		Utgifter.	
Inträdesavgifter	960 --	Teknisk Tidskrift: Papper	6 676 21
Terminsaavgifter	2 505 --	Tryckningskostnad	22 825 77
Årsavgifter	21 750 --	Ritningar och planscher	6 416 36
	25 215 --	Författarearvodet	5 797 95
Teknisk Tidskrift: Offentliga anslag	3 000 --	Redaktionsomkostnader	12 597 50
Prenumeration	6 666 73	Expeditionsomkostnader	6 675 44
Annons	39 177 --		60 989 23
Statsanslag	48 843 73	Hyra och omkostnader för lokalen	6 125 04
Årsavgifter för all framtid	5 000 --	Diverse omkostnader	8 433 68
Räntor	600 --	Öfriga utgifter	1 772 23
Förlag af böcker	2 546 23	Afskrifningar	2 401 24
Gåfvor och öfriga inkomster	649 99	Fondernas ökning: Byggnadsfonden	1 752 55
Af Sandells- o. Byggnadsf. donat.-fond disp. medel	1 398 32	Öfriga fonder	4 195 30
	1 416 20		5 948 05
S:a Kr. 85 669 47		S:a Kr. 85 669 47	

Stockholm 29 Februari 1904.

Gottfr. Boberg.
Kamrerare.Granskad och befunnen öfverensstämmande med räkenskaperna.
Stockholm den 26 Mars 1904.

Frans G. Stridsberg. F. Holmgren. Torsten Samson.

Afdelningen för Väg- och Vattenbyggnadskonst har genom särskilda kommitterade samt sin styrelse utarbetat och därefter antagit ny arbetsordning, hufvudsakligen afseende tillsättande af 4 ständiga utskott, nämligen ett vägbyggnads-, ett vattenbyggnads-, ett konstruktions- och ett publikationsutskott, hvart och ett med sin särskilda uppgift för befordrande af afdelningens intressen och ändamål.

Inom Afdelningen för Kemi och Bergsvetenskap har kommittén för bearbetande för svenska förhållanden af Iron and steel Institutes nomenklatur för metallografi under året fortsatt sitt arbete.

Inom Afdelningen för Teknisk undervisning har jämte annat diskuterats ett nytt förslag till program för undervisningen vid Tekniska Högskolan.

Härjämte hafva regelbundet inom sektioner och afdelningar hållits föredrag och diskussioner öfver tekniska ämnen, hvilka föredrag och diskussioner därefter i referat-form eller in extenso återgifvits i Teknisk Tidskrifts resp. afdelningar.

År 1902 ingick Svenska Teknologföreningen genom sin styrelse till Kungl. Maj:t med en underdanig anhållan om ett statsbidrag af 5 000 kr., på det att Föreningen måtte sättas i stånd att motsvara de anspråk, som i år från år växande grad fästas vid densamma, särskildt genom remisser och uppdrag af större och allmän betydelse

från offentliga myndigheter. Denna Föreningens anhållan har ock beviljats, i det att Kungl. Maj:t sistlidet år funnit godt att åt Svenska Teknologföreningen för främjande af dess verksamhet i allmänhet såsom understöd för en gång bevilja det af styrelsen begärda beloppet.

Inom Teknisk Tidskrifts redaktion har den förändring skett, att arkitekten K. A. Berlin med sistlidet år frånträdit sin befattning såsom redaktör för Tidskriftens afdelning för Arkitektur och Dekorativ Konst och i denna befattning efterträds af arkitekten Torben A. Grut.

Beträffande Föreningens ekonomi hänvisas till bifogade tablåer öfver Föreningens ekonomiska ställning vid årets början och slut samt dess inkomster och utgifter under år 1903. Den ökning i inkomster som år 1902 inträdt å de båda kontona årsavgifter och prenumeration å Teknisk Tidskrift för icke medlemmar, och som föranledts närmast af den 1901 beslutade höjningen af motsvarande afgifter till Föreningen, har äfven under sistlidet år fortgått, i det att förstnämnda inkomstpost med 2 750 kr. och sistnämnda med något öfver 600 kr. öfverskjutit de i 1903 års inkomststat upptagna motsvarande beloppen. Däremot understiga inträdesavgifterna den i staten upptagna summan med något öfver 200 kr., beroende på nedgång i antalet nya medlemmar af Första Sektionen.

Utgifterna för Teknisk Tidskrift hafva under år 1903, liksom under föregående år, väsentligt öfverskridit de be-

räknade, nämligen med 9 289,23 kr., hvilket dock är c:a 4 300 kr. mindre än för år 1902. Inkomsterna för annonser och prenumeration utom föreningen hafva dock äfven öfverstigit de i budgeten upptagna, nämligen med tillsammans 5 800,48 kr. Föreningens tillskott till Tidskriften har under året uppgått till 12 145,50 kr.

Afskrifningar å inventarier, bibliotek, och annonser hafva under året gjorts med tillsammans 2 401,24 kr.

Föreningens fonder hafva under året ökat med 5 947,05 kr., hvaraf byggnadsfonden med 1 752,55 kr. och allmänna fonden med 2 983,40 kr.

Stockholm den 9 Mars 1904.

För Svenska Teknologföreningens Styrelse:

C. O. T. ÖRTENBLAD.

v. Ordf.

N. Kjellberg.

I samband med styrelseberättelsen föredrogs följande

Revisionsberättelse.

Vid genomgående af protokollerna för styrelsens sammanträden finna vi, att styrelsen den 11 Nov. om ock med tvekan medgifvit Afdelningen för Elektroteknik att direkt till herr statsrådet Westring afgifva utlåtande. Då vi äro öfvertygade, att ett sådant tillvägagående ganska lätt skulle kunna undergräfvat Föreningens anseende, i det att det ej i längden kan undvikas, att de olika afdelningarna, ovetande af hvarandras utlåtanden, komme att afgifva sådana, som åtminstone af utomstående kunna uppfattas som motsägande, och sålunda bibringa allmänheten den uppfattningen, att Föreningen ej vet, hvad den vill, hoppas vi, att den påpekade händelsen ej skall upprepas, då eljest det anseende, som Föreningen nu lyckats vinna, lätt äfventyras.

Af räkenskaperna framgår, att de brukliga kallelsekorten i tryckning, adresskrifning och porto kosta omkr. 750 kr. årligen. Denna summa, som utgör nära 1 % af samtliga inkomster, anse revisorerna bör kunna helt och hållet inbesparas. Om nämligen sammanträdena fortfarande annonseras i början af texten i Allmänna Afdelningen, men att därjämte på omslagets utsida tätt under den ram, som omger titeln, införes med lämpliga stilar och förkortningar afdelningens namn, dag och timme för sammanträdet, så borde denna anordning fullt ut ersätta kallelsekorten.

Det förefaller, som skulle det ej vara nödigt att binda alla tidskrifter, eller då det måste göras att billigare band borde väljas. Att binda t. ex. Graphic, Illustration, Illustrierte Zeitung i band, som kosta 5,50 till 8,50 stycket torde ej stämma öfverens med de små anslag, som måste lämnas biblioteket. Dessa penningar kunde bättre användas till bokinköp.

At räkenskaperna framgår, att kassaboken för förlidet år hållits öppen ända till och med Februari detta år, och att omkr. 11 000 kr., som influtit på nya året, förts såsom influtna under det gångna.

Då ett sådant tillvägagående ej stämmer öfverens med ett rätt bokföringsätt, som förutsätter att inkomster och utgifter under räkenskapsåret skola sammanföras till ett bokslut, så hemställa vi, att hädanefter kassaboken avslutas med räkenskapsårets sista dag, och att böckerna avslutas med de den 31 December befintliga skulder och

fordringar. Ordningsreglerna föreskrifva visserligen ej uttryckligen, att räkenskaperna skola avslutas med kalenderår, men då i § 9 säges, att de skola aflämnas till revisorerna senast den 15 Februari, och senast i Mars de senares berättelser skall tillhandahållas styrelsen, är mening dock tydlig.

I förra årets revisionsberättelse uttalas önskligheten af att kvittona på prenumerationerna på Teknisk Tidskrift kopieras. Med instämmande häri få vi ytterligare föreslå, att alla räkningar för annonser äfven kopieras, emedan vi anse olämpligt att omkrign 45 % af Föreningens inkomster äro utan all kontroll. Vi föreslå därför:

att alla räkningar för annonsering utskrifvas på vanligt sätt, samt att de upptaga såväl annonsens yta som å pris, samt i fall rabatt är beviljad, angifves det bref, som innehåller denna öfverenskommelse, samt att alla dessa räkningar kopieras i en särskild kopiebok.

Till bokförlaget hörande lager äro af oss ej genomgångna.

Det förefaller, som det vore både enklare och mer betryggande för betalningens utfående, att de utländska annonserna upptagas genom någon utländsk annonsbyrå. Säkerligen skulle de utländska annonsörernas antal därigenom betydligt ökas.

Den af styrelsen uppgjorda tablån öfver Föreningens affärsställning hafva vi funnit öfverensstämmande med bokslutet. Summorna visa en betydlig ökning på nästan alla poster, tillsamman 7 500 kr. mer än föregående år, och manar detta till iakttagande af sparsamhet och försiktighet med beviljande af anslag. Utan det af statsmakten beviljade anslaget af 5 000 kr. skulle säkerligen Föreningens ekonomi befunnit sig i en svår ställning, och då man ej med säkerhet kan påräkna ett lika anslag för det löpande året, är klokast att lämpa utgifterna så, att man i nödfall kan reda sig med ett mindre. Då man förut sökt göra Föreningens tidskrift ansvarig för den ekonomiska svagheten hos Föreningen, vilja revisorerna påpeka, att annonsinkomsterna, statsanslaget, prenumeration samt den del af årsavgifterna, som böra anses svara mot föreningsmedlemmarnes prenumeration, täcka Tidskriftens omkostnader, hvarför det synes oss olämpligt att genom indragningar förändra Tidskriftens redigerande.

De Föreningen tillhöriga obligationerna, nämligen Svenska statens 3,6 % 16 st. å 1 000 kr. och 1 st. å 5 000 kr. med räntekuponer 1904—1907, hafva vi uppräknat, hvarjämte besked från vederbörande banker rörande tillgodohafvandet vid årsskiftet i löpande räkning och giro äfven hafva förevisats.

Böckerna äro af särskild sifferrevisor granskade, och föreslå vi, att de fel han angifvit rättas i innevarande års bok, så vidt de angå tredje mans rätt.

Då räkenskaperna äro väl förda och noggrannt verifierade samt styrelsen klokt värdat föreningens angelägenheter, få revisorerna föreslå full och tacksam ansvarsfrihet för 1903 års förvaltning.

Stockholm den 26 Mars 1904.

Frans G. Stridsberg. F. Holmgren. Torsten Samson.

I anledning af herrar revisorers erinringar afgaf Styrelsen följande skriftligen affattade svaromål.

1:o. Beträffande hrr revisorers mening, att Föreningens afdelningar icke böra direkt hänvända sig till utom